

KIS HÍR

— ANDOR URFI, JÖJJÖN HAMAR! (Lásd a 6. lapon.)

Lap
151
167
206
222
230
233
246
247
263
267
270
279
286
294
299

89, 111,
2, 229,
2, 367,
91, 414
79, 95,
6, 223,
5, 351,
98, 413
6, 112,
4, 210,
2, 368,
99, 414
6, 192,
99, 415
207,
8, 399
2, 128,
176
96

AZ ŐSÖK KINCSE.

— Elbeszélés számos képpel. —

MÉLY csönd uralkodott az egyszerűen, majdnem szegényesen butorozott udvari szobában; csak az ablak felől hallatszott néha zümögés, majd egy-egy koppanás, mire ismét csönd következett.

Ketten is voltak pedig a szobában: az a nagy dongó légy, mely beröpült a nyitott ablakon és addig kémlelte a szoba minden zugát, mignem a nyitott ablak üvege mögé tévedt, ahonnan sehogy sem tudott kivergődni, mert, szegény oktondi, minden áron az átlátszó üvegen keresztül akart vissza jutni a szabadba. A szoba közepén álló asztalnál egy fiu ült, álmatagon, unottan tünődve, mint ha teljesen elbágyasztotta volna a nyári hőség. Mert nyár dereka volt s a nem épen tágas udvarról rekedt forró levegő áradt be a szobába.

A fiu könyvet tartott a kezében, de az olvasmány nem nagyon érdekes lehetett, mert már jó ideje bele sem nézett, csak bámult maga elé meglehetősen kedvetlenül; olykor mint ha sohajtott volna is. Majd meg a dongó vergődését nézte. Aztán lecsapta a könyvet, fölugrott és az ablakhoz lépett.

— Te együgyü dongó, hiszen ott hiába erőlködöl! Meg köll kerülnöd az ablaktáblát. Megállj no, kiségitlek. Legalább te röpüljess szabadon.

Az ablak nyitott része felé kergette a nagy legyet. Ez hamar meg is találta a szabadulás útját és vig döngéssel röppent ki, egy pillanat alatt már el is tűnt. A fiu utána bámult és ott maradt az ablaknál. Kinézett az udvarra. Sok gyönyörűsége nem telhetett benne. Nehány fonyadt, porlepte bokor tengődött a szemetes szűk udvaron s a fiu alig ha ezeket nézte. Talán

nem is látott semmit, csak bámult a levegőbe és folytatta az asztalnál megkezdett tünődését.

— Még csak tiz nap telt le a vakációból... még éppen hét hét van hátra... az negyvenkilencz nap... és... lássuk csak... igen, kerek ezerkétszáz óra! Rettenetes! Hiszen én annak meg nem érem a végét! Lina néniéknél valóságos paradicsomkert van ehhez a börtönhöz képest. A pajtásaim mind haza széledtek... No, ezt végre is még nem nagyon bánám, csak egy-két érdekes könyvem volna... de ennek az öreg Bándy urnak egyetlen egy jóra való könyve sincs. No... már mégis csak mulatságosabb vakáció esett néniéknél.. Milyen pompásan olvastattam ott a patak partján, végig heveredve az árnyékos pázsiton. Azok a haszontalan kis buk-sik!... Hogy éppen most tudtak kanyaróba esni!

De már erre elnevette magát.

— No, hiszen persze... nem valószínű, hogy kedvök telik benne. Nekem is baj ugyan, hogy nem mehetek haza... azaz... a néniékhez; de szegény kis atyámfiainak még nagyobb baj, hogy azzal a gonosz betegséggel küzködnek. Elkapni biz' én magam sem szeretném, hát igazuk volt a néniéknek, hogy itt hagytak a kosztos gazdánál. Csak... csak... nagyon szomorú!

És bár mennyire helyesnek találta is, hogy úgy van, ahogy van: mégis kicsibe mult, hogy a szeme könnyel nem telt meg. No, ha nem látja senki, akár sirdogálhatna is egy kicsit. De nem tette. Szép is volna! Olyan nagy gimnazista diák, maholnap tizenégy éves és pityeregne!

— Végre is nem nagy szerencsétlenség, biztatta aztán magát. Csak szörnyen unal-

mas. Ugy vagyok itt, mint valami elátkozott kastélyban, mióta a kosztos pajtásaim elszéledtek.

Kastély nem volt ugyan ez a ház, elátkozva sem volt, de annyiban hasonlított holmi régen, nagyon régen elhagyott hajlékhoz, hogy a por vastagon borított el mindent, még az ablak üvegét is. És amint mélázgatva végig huzta ujját az üvegen, látta, hogy hosszú nyom marad utána; tehát folytatta és irogatni kezdett az ablakra, még pedig a nevét, ami gyerek-embernek kedves szokása. De igazában nem is igen tudta, mit pingál oda, mert egészen másfelé járt az esze.

— Nem bánám, ha afféle elátkozott vár-kastély volna... akkor majd csak történe velem valami. Azokat az elátkozott királyfiakat végre is mindig jó szerencse érte; de hát persze... azok nem szegény diákok voltak... Nini... mit irtam ide? Hogy jutott ez most az eszembe?

Kacsaringós nagy betűkkel azt pingálta oda az ablakra, hogy »Garamvály Andor«. Pedig csak Garamy Andor volt az ő neve.

Mikor volt az, hogy azt a Garamvály nevet jó apámnak egy irásán láttam!

Biz' az régen volt. Ide s tova öt eszten-deje, hogy Garamy Andor, mint nyolczkilenc éves, sápadt képű, komoly, bánatos tekintetű fiu először került ide ebbe a házba. A nagynénje, a jó Lina néni hozta ide és tőle telhetőleg biztatta, vigasztalta, hogy jó dolga lesz ám itt, ne busuljon. Tulajdonképen nem is volt szükség a nagy vigasztalásra, mert a kis Andor nem panaszkodott, nem ijedezett, még csak nem is könnyezett, ami ugyancsak nyugtalanította a jó nénit. Látta, hogy a szomorúsága nem onnan ered, hogy most már idegenek közt

lesz és iskolába kell járnia, hanem onnan, hogy a gondolatai még folyvást jó szüleinél időztek, kiket oly korán vesztett el.

Árva fiu volt Andor, teljesen árva. Korán tapasztalta, hogy az élet nagyon hasonló a szeszélyes áprilisi időhöz; a mosolygó napfényt gyorsan követi keservesen zuhogó zápor. Milyen boldog volt, amig apjával, anyjával együtt élt! Pedig nem éltek bőségben, inkább majdnem szegényesen. Atyja író ember volt és oly gyönyörű történeteket irt! Felolvasta a mamának és Andor is hallgatta... lassanként érteni is kezdte, amint nagyobbacska lett. De sokáig csak ők maguk gyönyörködtek a szép történetekben és egyszer másszor bizony éheztek mellette. De az apa bizakodott.

— Majd csak beröpül egyszer a szerencse.

És úgy látszik, hogy ez teljedni is fog. Egyik művét kinyomatták, dicsérték, a jeles szerző hirnévre kezdett jutni és ekkor nagy beteg lett, meghalt! S alig néhány hétre rá követte a sirba a hitvese is. Andor árván, egyedül maradt a világon.

Nem olyan árván, hogy földön-futóvá lett volna. Itt volt az anyja testvére, Lina néni, aki magához vette. Jóságos ember volt a Lina néni férje is, szeretettel fogadta be a kis rokont. De hát mégis csak volt baj. Lina néninek magának is öt gyermeke volt, akiket nevelni köllött; az a kicsiny falusi birtok pedig, amelyen gazdálkodtak, vajmi szükön jövedelmezett. Egy napon így szólt Lina nénihez a férje:

— Iskoláztatni köllene ezt az Andor gyereket is. De hol vegyük rá a költséget?

— Gondoltam én valamit, felelé a néni. A szegény testvérem, de a sógor is említették egyszer-kétszer valami távoli atyafi-

ságot, nagyuri rokonságot. Hát ha azoknak a jó indulatába ajánlanók szegény kis Andort?

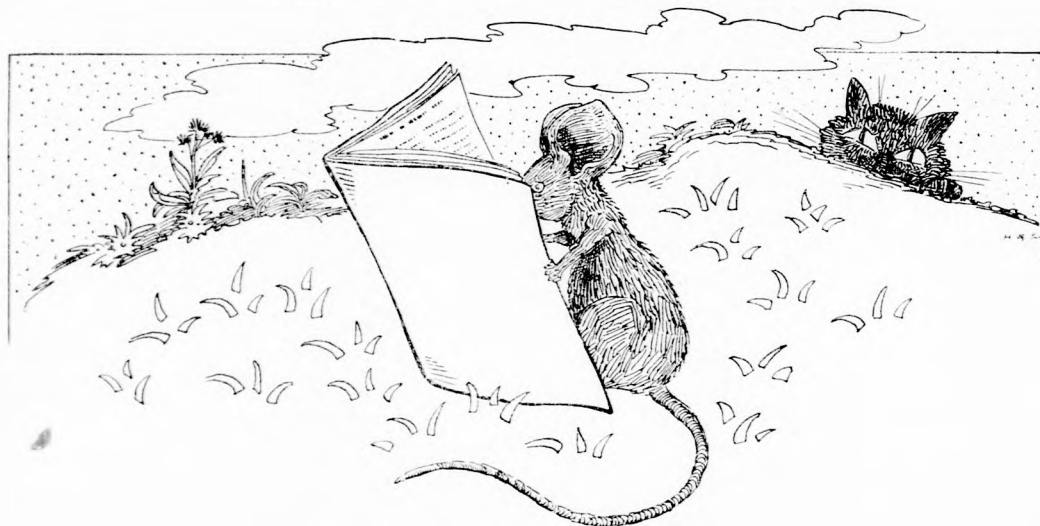
— Megpróbálhatjuk.

A kísérlet nem is volt egészen sikertelen. Rövid idő múlva nagypecsétes levél jött, benne pénz, a pénz mellett pedig rövid,

fagyos hangu levél, mely egyebek közt így szólt:

»Neveljék föl azt az árva fiut, a költséget majd én viselelem. De kikötöm, hogy nem szabad tudnia rólam semmit, csak úgy, amint az atyjával nem tudtunk egymásról semmit.«

KÁRBA VESZETT TUDOMÁNY.

*Tudós könyvből megtanulta Czinczi ur, hogy a cziczán
Erővel és bátorsággal bizton kifoghatni ám.
Jött a czicza s ekkor Czinczi . . . no, mit is tett? — Elfutott.
Mert hajh! . . . neki épp csak erő és bátorság nem jutott!*

— Gógös ur! szólt Lina néni boszusan. De hát jól van. A szegény kis Andor nem fog semmit tudni róla, hát nem is fog fájni neki.

Aztán fölpakolták a fiut és elvitték egy kis városba, ott beadták kosztos gyerekeknek egy tisztos de szerény hivatalnok-családhoz

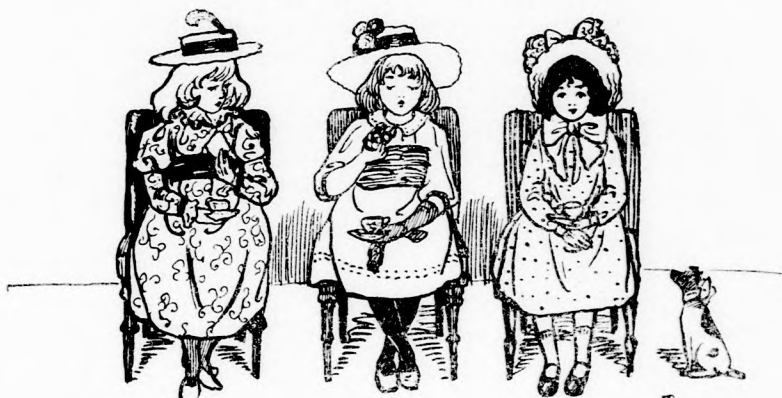
és immár ötödik esztendeje élt Andor itt. Azóta sugár, csinos fiuvá is növekedett, kinek nyájas, barátságos arczán őszinteség és nagy akarat-erő kifejezése tükröződött. Már szinte nem is tudta, hol van igazán otthon: a kosztos gazdájánál-e, ahol az év legnagyobb részét töltötte, vagy a

néniéknél, ahol minden esztendőben a nagy vakáció boldog napjait élte kis unokatestvérei társaságában.

Az igazat megvallva, kis rokonai nem szerették tulságosan, még pedig azért, mert meglehetősen különbözött az izlésök. Lár-

más, pajkos, szeleburdi vitézek és kisasszonyok voltak a kis atyafiak, míg Andor, bár szívesen játszott, mulatott egy-egy jó sort: nem tudta az egész napot ezzel eltölteni. Könyvet keresett elő, félre vonult valamely kedves helyecskére és olvasott, vagy pedig

HÁROM KIS LÁNY.

Három kis lány egy sorba' —
Miezi, Maneci és Dorka,
Egymást nem szeretik,
Egymást irigyelik —
Három kis lány egy sorba'.

Három kis lány egy sorba' —
Nagy a szívük haragja.
Az egymás ruháját
Csinosbnak találják —
Három kis lány egy sorba'.

Három kis lány egy sorba' —
Nem köll nekik a torta.
Se torta, se kávé,
Mert hát jobb a másé —
Három kis lány egy sorba'.

Három kis lány egy sorba' —
Csahint rájok Azorka:
»Nem játszom véletek! —
Hamar békéljetez,
Három kis lány egy sorba'!«

a szobában maradt és irogatott, dolgoztott. Ez már csak szörnyűség a nagy vakációban!

- Betü-moly!
- Tinta-nyaló!
- Még bajt is hozhat a nyakunkra!

Azt beszéli, hogy szereti a leczkét, öröm neki a tanulás és abban telik legnagyobb kedve, ha valami nagyon nehéz feladatot köll megoldania, mert akkor nincs nyugta, míg a végére nem ért. Még biz' tőlünk is ezt fogja kivánni apácska!

Ez már aztán nagy veszedelem volna! S persze, aki ilyen bajt hozhat a nyakukra, az nem lehetett nekik nagyon kedves. Ám de azért türehető barátságban éltek és Andor az egész iskolai éven át vágyva vágyott erre a néhány hétre, amikor rokon körben lehetett és virágos kertben, zöld mezőn bolyonghatott, a gyönyörű természetet élvezhette. Épp ezért busult és keseredett el annyira, mikor a néni hírül adta neki, hogy az idén nem töltheti náluk a vakációzt, mert a gyerekek sorra elkapták a kanyarót, a ház valóságos ispotály és mert ez a betegség ragadós, hát Andor csak maradjon ott, ahol van. A kosztos gazdájával levél útján már megegyeztek.

Bele nyugodott, mert hisz' egyebet nem tehetett. Olvasgatott, dolgoztatott és mikor ebbe belefáradt, akkor unatkozott és tündött. Eszébe jutottak rég elhunyt szülei és mikor az ablak-táblára szinte öntudatlanul azt a nevet írta, egy régi kis eset elevenedett föl az emlékezetében. Atyja már beteg volt s egy napon író-asztalánál ülve az írományait rendezgette. Egy fakó írás akadt a kezébe s ekkor így szólt a közelében olvasgató Andorhoz:

— Nézd, fiacskám, ez az én iskolai bizonyítványaim egyike. Iparkodjál, hogy majd a tied is ilyen legyen.

Andor áhítatos tisztelettel nézte, de egyszerre csak fölkiáltott:

— Apuskám, hogy lehet ez? Hiszen itt nem jól van a neved... *Garamvály* van oda írva, nem *Garamy*.

Atyja mint ha nem szeretne volna, hogy Andor azt észre vette. De már késő volt.

— Jól van az, fiam. Akkor... akkor még azt a nevet viseltem. Az volt a csalá-

dunk ősi neve. Egyebet most nem is szükséges tudnod róla. Majd szerzek én becsületet, talán fényt is új nevemnek.

Hajh! Nem érthette meg!

Még ezen tündött Andor ott az ablaknál, mikor hallotta, hogy a ház kapuja nyílik és Zsuzska, a papucsos szolgáló, beszél valakivel, mondogatja hogy Bándy ur nincs itthon, nem is jön haza egyhamar. A vendégnek sürgetős dolga lehetett, mert nem távozott. Hallatszott, amint benyit a lakásba. Andor nem törődött tovább a dologgal, folytatta melázását, de alig néhány pillanat múlva kizavarta belőle Zsuzska, aki nagy sebbel-lobbal nyitott be:

— Andor urfi, jöjjön hamar! (Lásd a képet a czimlapon.)

— Én? kérdé Andor csodálkozva. Ugyan hová, minnek?

— Egy ur keresi... ott várja a teins ur szobájában.

— Engemet? Tévedés lesz az, Zsuzska. Ugyan ki kereshetne föl engemet?

Öt esztendő óta, hogy itt volt, még soha senki sem kereste fel őt. Nem is várta, nem is csodálkozott rajta. A néniéken kívül nem volt neki se rokona, se barátja, nem törődött övele senki. Hát ugyan kinek mi dolga volna most velele? Zsuzska azonban nem tágitott.

— Hogy kicsoda, azt nem tudom, de az urfiival akar beszélni, éppen csak az urfiival. Mondtam neki, hogy a tekintetes ur nincs itthon, de azt felelte, hogy az nem baj, nem is vele van dolga, hanem főképen Andor urfiival, hát egy-kettőre hívjam elő.

— Aztán milyen az az ur?

— Öreges, borotvált képű, akár pap is lehetne vagy színész, de mégsem az. Aztán

meg nagyon uras hangon tud beszélni. Egészen feketébe van öltözve, mint parádés vizitnél szokás.

Mind-ezekből nem lett Andor egy csöppet sem okosabb.

— Jól van no, hát menjünk. Majd meg tudom, kicsoda és mit akar.

Egy pereczel később a Bándy ur szobájában volt, szemtől szemben egy alacsony öreg uri emberrel, aki arany-foglalatu pápaszeme mögül rendkívül jószágosan tekintett reá, és barátságos hangon szólalt meg:

— Egy diákot keresek, aki Garamy Andor néven van itt kosztban.

— Én vagyok az, felelt Andor, meghajtva magát. Mivel szolgálhatok?

— Ülj ide mellém, kedves fiam. Fontos mondani valóm van. De... igaz a! Még nem is tudod, ki vagyok.

— Valóban... nem is sejtetem...

— A nevem Erdey Boldizsár. No ettől nem vagy okosabb, ugy-e? Hát még hozzá teszem: az utolsó Garamváry végrendeletének teljes hatalmu végrehajtója.

(Folytatása következik.)

KOCZKA-REJTVÉNY.

— Balról jobbra, fölülről lefelé egyazon értelmet adja. —

G	Z	Z	T	T	= női név;
R	R	R	R		= éles fogu kis állat;
É	É	É			= fű, virág nő rajta;
E	E				= folyó víz, de átugorhatod;
É					= mássalhangzó.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„A mesztiz.”

Elbeszélések Észak- és Dél-Amerikából. Az ifjúság számára írta Pajeken J. Frigyes; négy szín-nyomatu képpel, díszes kötésben.

TÉLI HABORU.

— A »Kis Lap« színes műmelléklete. —

RÖPÜL a bomba s czélját találva, nagyot puffan, szét is pattan, jajgat a meglőtt vitéz, vagy pedig, ha esze van, nagyot nevet és vissza lö. Mert olyan jeles bomba a hó-bomba, hogy kárt nem tesz senkiben. De meg vitéz lehet vele még az is, akinek máskor ez nem éppen tulajdonsága.

— Gyáva nyulnak csufoltok? kiáltja Nyuszi a hetyke Rókatinak. No hát nesze!

S fürgén röpíti a hógolyókat rókafigra, aki azonban nem marad adós, de megfutamítani nem bírja a hős nyuszit. Bezzeg fut Tarajos urfi, a hetyke kakas, aki gunyolni kezdte a Nyuszi bátyját, Tapsifülest, hogy itt most hősködni tud. Meg is járta! Megkergette Tapsifüles és ugy tarkón lótte, hogy Tarajos majd fölfordult, vissza löni pedig nem tudott, mert nem ért a hógolyó dobásához.

Ért ám Lompos meg Posika, akik Maczkó urfiának adják vissza a kölcsonit. Erős, markos ficzkó Maczkó urfi. Máskor gyakran legyürte őket, nem birtak vele; de most fordul a koczka, jeles jószág a hógolyó. Aki fürgébb, ügyesebb, az kerekedik fölül. Maczkó urfi pedig nem fürgé, nem is ügyes; mire egy-egy golyót össze gyur, hármat is kap a hátába, orcájába, szeme-szája tele hóval, ami bizony ozsonnára nem a legjobb esemege.

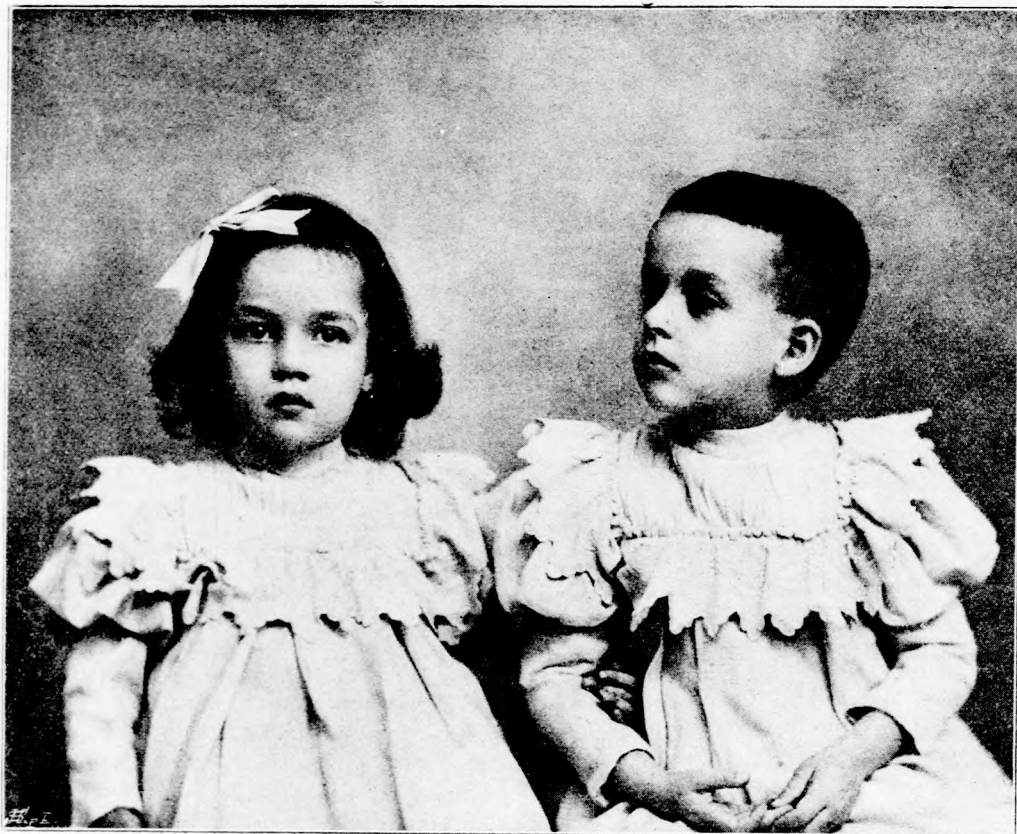
Odább a kisebbek, Cziczuska és a fiatal Cshó kutyúk nem harcolnak, hanem a hó-buba körül bujósdit játszanak. De jót nem állhatok róla, nem szakad-é egyszerre csak bomba-zápor a nyakukba, mikor a harczoló vitézek egymás közt már megelégték a viadalt.

— Bombázzuk szét a hó-babát! hangzik a jelszó.

Menekülnek Cshóék és Cziczuska s ha éri is egy-két bomba őket, annyit ők is tudnak már, hogy nem nagy baj, hát visitva nevetik.

Újév reggelén.

Mártha:

*Okoskodom, gondolkodom,
Szüleinket hogy' köszöntsem?
Szerencse-kívánatinkat
Szép szavakba hogyan öltsem?*

Géza:

*Sose okoskodjunk bizony,
Szép szókat keresve, édes!
Ékesen szól az ölelés —
A néma csók is beszédes.*

A JÁVOR-SZARVAS VIADALA.

— Történet a téli erdőből. —

(Képpel a 9. lapon.)

HIDEG volt, kemény hideg, ropogott a frissen lehullott hó. Örült a hó-takarónak a füvecske, mert nem fázott alatta oly nagyon. De nem mindenki bujhat a

hó-takaró alá, nevezetesen a lábas, szárnyas állat sem. Még ha elbujhatna is, csak elő kellene jönnie, hogy valami harapni valót keressen. Igen bizony, és még mennyire köll keresnie! Olyan üres, sivár most az a rengeteg erdő, oly szomorú! Milyen jó annak, akinek nem ott a tanyája!

... ÜVÖLTVE HEMPEREDTEK A HÓBA. (Lásd a 11. lapon.)

És mégis jár ott olyan is, aki nem kénytelen vele; ülhetne kényelmes szobában, fűtött kályka mellett.

Két vadász kuporog a nagy tüznél, melyet az erdő tisztásán rakott. Szalonnát pirítanak és jóízűen beszélgetnek.

— Eddig ugyan vékonyan szolgált a szerencse, mondá az egyik. Nehány hitvány nyulon kívül semmi sem akadt a puskánk csöve elé.

— Pedig nyomot ugyancsak szépet látunk. Bizonyos, hogy jávor-szarvas van itt az erdőben.

— Mi haszna, ha rá nem bukkanunk. Óvatos, félénk vad, messziről megérzi a bajt és odább iramodik. Kuttyát pedig nem hoztunk mely megállítaná.

— Az ám! Pedig pompás pecsenye a jávor-szarvas husa. No de talán kikutatjuk medve komát, mert annak a lába nyomát is tisztán láttam.

— Az sem volna rossz. A medve-sonka és medve-talp is finom falat. Majd utána látunk, csak egy kicsit megpihenjünk.

Jó messzire innen egy másik és másfajta társaság szintén holmi jó vadász-zsákmányról ábrándozott. Még pedig egy vén farkas dörmögte boszusan több társának:

— Éhesek vagytok? Hát üvöltsetek! Az nagyon jó multság, mikor nincs harapni való.

— Ne tréfálj, öreg! Korog a gyomrunk, semmi kedvünk a mókázásra. Jó tanácsot kértünk tőled, nem rossz tréfát.

— Én adjak tanácsot, hogyan juthatnátok ebédhez? Kedves barátocskáim, ha én azt tudnám, akkor legelőször is már magam laktam volna jól. De hát nem úgy van már, mint volt régen, legény korom idejében! Akkor, ha egyéb nem akadt: a majorság közelében mindig találtunk egy-egy kővér posikát, juhoeskát. Próbáljatok csak mostanában ott szerencsét!

— Nem lehet! Igaz, nem lehet! Mindjárt előrontanak azok a rettenetes puskások és kész a baj. Itt az erdőben köll prédát találunk.

— Tudnék én nagyon jó falatot, szólalt meg egyik éhes ordas. Láttam ma reggel itt a környéken egy pompás jávor-szarvast.

— Láttad? Hát mért nem fülelted le?

— Csiklandós história! Nagyon kemény legény. Birni is köllene ám vele.

— Ugy-e? szólta a vén farkas. De ha már így vagyunk, hogy nem bírjuk tovább a koplalást, hát merni köll valamit. Egy-egy ilyen magunk-forma legény nem bír azzal a jávor-szarvassal, az igaz; de vagyunk ám sokan és ha derekasan üvöltünk, még több atyafi is kerül elő.

— Helyes! Együtt majd csak legyűrjük.

— No lám! szólta az öreg. Egyiknek-másiknak betöri is az oldal-bordáját, de ingyen nincs pecsenye. Majd kiheveri. Most hát induljunk, még pedig okos terv szerint, két oldalról. Aki először pillantja meg a jávor-szarvast, hangos üvöltéssel ad jelt, hogy a többi is oda siessen.

Ebbe a jeles hadi tervbe mindnyájan készséggel egyeztek bele.

Ezalatt nem igen messzire egy szikla barlangjában kényelmesen heverészett Maczkó ur és szunyókálni szeretett volna. Nagy sort aludt már a tél kezdete óta s most épp a másik oldalára akart fordulni.

— Hm! Mint ha éhes volnék egy kicsit, dörmögte álmosan. Biz' én nem megyek ki a hidegbe, inkább talpamból szopogatok ki egy kis zsirt. Így legalább nem verem ki az álmat a szememből, hamar elszenderülök újra.

Épp neki készült a talp-szopogató lakomához, mikor hirtelen boszusan riadt föl:

— Micsoda éktelen lárma ez? Farkas komáék üvöltének. Nyughatatlan népség. Miért nem alusznak ebben a téli hidegben, mint jó magam? Persze, torkos jószágok, mindig éhesek. Én beérem vele, hogy a talpamat szopogatom, de nekik télen is mindig friss pecsenye köll.

Az üvöltés egyre nőtt, Maczkó ur egyre boszusabban dörmögött.

— Ismerem ezt a kiáltásukat... Prédára akadtak. A gézengúzok! Lakomázni fognak, amíg én itt a talpamat szopoga-

tom. Ez bizony vékony koszt. Hát igazság ez?

Nem, ez nem igazság. Maczkó ur erősen hitte. És ezért föl is állt a négy talpára.

— Tessék! Az álmod kiverték a szememből, az étvágyamat pedig fölgerjesztették! Semmiházi ordasai! Már most mit csinálnak?

Nem sokáig gondolkozott.

— Jól van no, ha kizavartok a nyugodalmamból, hát kimegyek. Hébe-hóba egy kis friss pecsenye télen is rám fér. Majd bizony! Ti lakomáznátok, én meg csak a lármáját hallgassam? Nem addig van a! Csak fogjátok el a prédát, legalább kényelmesen jutok hozzá.

Már künn is volt és megindult a hangok irányában.

— Majd szétütök én köztük, hehehe! Enyém lesz az a jó falat, barátocskáim.

Nem csalódott Maczkó ur. A farkasok valóban hamar fölkutatták kiszemelt prédájukat, a nagy jávor-szarvast.

Nyugodtan, gyanútlanul sétálgatott az erdő egyik sűrűbb részében a szarvasok nemzetségének ez a leghatalmasabb tagja. Nem koplalt ő télen sem: lerágcsálta a fák, bokrok zsöngé ágait, lágy kérgét, s ha éppen egy kis zöldségre éhezett meg, azt is tudott magának szerezni: lapát-szerű agancsaival félre hányta a havat s mindig talált jó friss füvet.

Amint most is ilyen módon legelgetett, észre vette, hogy egy farkas settenkedik körülötte. Láttá, de ügyet sem vetett rá. Biz' azt rosszul tette.

— Ismerlek, hékás! No, gyere csak közelebb, majd oldalba czirógatlak.

Az éhes ordas nem jött egészen közelre, hanem torka szakadtából üvöltözni kezdett. És az üvöltés jobbról is balról is hasonló üvöltés felelt, még pedig egyre közelebről. Már ez szöveget ütött a jávor-szarvas fejébe.

— Sokan vannak . . . jobb lesz odább állni. Nincsen olyan farkas, aki utól érjen.

Igaz lehet, de hajh! . . . már elkésett. Amint indulni akart, két éhes ordas állta az útját,

a harmadik pedig oldalról támadott rá. Nem ijedt meg a szarvas, szembe szállt ellenségeivel. Az agancsával fölhasította egyiknek a mellét, a lábával betörte a másiknak a bordáját. Fájdalmasan üvöltve hemperedtek a hóban (Lásd a képet a 9. lapon.) Ámde még el sem készült ezekkel már jöttek mások és folytatták az ádáz tusát.

Közeledett Maczkó úr is és nagyon meg volt elégedve. Ugyancsak fente a fogát a jó pecsenyére.

— Éppen legyűrök, mire oda érek. Akkor aztán elverem őket és enyém a zsákmány.

Hallotta a viaskodás zaját a két vadász is és gyorsan közeledett. Tapasztalt vadászok voltak; tudták, mit jelent. S mikor közelre értek, egyikök örvendve kiáltott föl:

— No barátom, válogathatunk. Nézd, ott a jávor-szarvas viaskodik farkasokkal, amott meg egy maczkó sompolyog a préda felé. Melyiket vegyük czélba?

— Mind a mienk, ha ügyesen végezzük a dolgunkat.

Aztán két lövés dördült el hirtelen, két golyó sivitott: egyik a medvének, a másik a jávor-szarvasnak a fejébe röpült. Medve is, szarvas is holtan terült el a hóba. S a megriadt farkasok még nem is tudták, mi történik, már a dupla esőví puskákból két újabb lövés dördült el és nyomban rá két ordas fordult fel. Futásnak eredt a többi, de a szarvassal való viadalban sebesültek csak lassan tudtak menekülni. A vadászok újra lőttek és rendre leterítették az ordasokat. Vagy féltucat hagyta ott a bundáját.

— Meg lehetünk elégedve, szólt az egyik vadász vidáman. Ennyi zsákmányra nem is számítottunk. Lesz medve-sonka, szarvas-pecsenye.

— És gyönyörű medve-bőr és szarvas-irha-szőnyegek, meg jó farkas-prém a bundába.

Elő szőlítették a kocsist a szánkóval, fölrakták a gazdag zsákmányt és diadalmasan tértek haza.

UJ-ÉVI ÜDVÖZLET.

Himes kis pillém! Aranyos bogárkák!
 Akik a „Kis Lap”-ot sorra olvassátok:
 Hozzon ez az új-év, hozzon az új század
 Sok vig, boldog napot, örömet reátok!

Aranyos betűvel legyen Isten neve
 Szívetek hófehér kis lapjára írva,
 Hogy ne ébredjetek, hogy ne nyugodjatok
 Könyvtől ázott párnán, keservesen sírva.

Kik most parányi kis gyermek-czipőcskében
 A tágra nyílt kapun új századba lépnek:
 Nőjjenek nagyokká a honszeretetben,
 S hívei legyenek minden jónak, szépnek!

A legnagyobb kincsünk, amit Isten adott
 — Nincs arany, nincs gyémánt amely olyan drága —
 Szívetek legszebbik fakadó bimbója:
 Nyíljon a Szeretet örök szép virága!

Mama.

A PUPOS KIS HŐS.

— Beszélyke. —

Irta Kerpely Béla.

... Muzsika szól, verbuválnak. Az egész falu zeng a szebbnél szebb verbunkos nótáktól, cifra dolmányos deli legények vígan dalolva járnak az utczákon s minden házba beszélnek, hogy: »Csapj fel öcsém katonának!« És senki sem mondatja magának kétszer. Huszár-csákót nyomnak a legény

fejébe, azután ő is csatlakozik a daloló csapathoz.

Hej!... pedig ki tudja?... megláthatják-e még valaha szülő-falujokat, a szalma-fődeles kis házat, benne az áldott jó öreg szüléket, testvéreket!... De a haza hív! Senki sem gondol másra, csak a hazára. A haza hív és ők készek oda adni érte vérüket, életüket, mindenüket.

Ilyen idők jártak akkor több mint ötven esztendővel ezelőtt, 1848/9-ben. Faluról

falur:
 harc:
 hazár:
 14 é:
 fogot:
 fiát,
 a haz:
 Az:
 regge:
 benn:
 hogy:
 érkez:
 hogy:
 hogy:
 Cs:
 legén:
 tenye:
 husza:
 hogy:
 Sá:
 zók:
 öreg:
 beáll:

is el:
 csatá:

oda,
 magá:

A sz:
 gébb:
 fogol:
 meg:
 anny:

É:
 Sá:

sem:
 büsz:

Sá:
 töz:

hív,
 K:

fia v:

tériü:

falura vonultak a toborzó huszárok, hogy harcosokat szerezzenek a magyar szent hazának. És aki ép-kézláb legény volt, a 14 évestől a 60 évesig, mind örömet fogott fegyvert. Anya nem tartóztatta a fiát, szerető hitves nem a férjét, mert hisz' a haza hívja őket.

Az alföldi kis Zergényes faluban egy reggel trombitaszó, dob-pergés költött fel bennünket. Mindenki kisietett az utcára, hogy lássa, mi az? Fényes huszár-csapat érkezett a falunkba és vigan énekelték, hogy »Gyöngy élet a huszár-élet!« meg hogy »Csapj föl öcsém katonának!«

Csak úgy sereglett köréjük a sok derék legény. Belecsaptak az őrmester kérges tenyerébe, aki aztán fejükbe nyomta a huszár-csákót és most már ők is dalolták, hogy »Gyöngy élet a huszár élet!«

Sárváryékhoz szintén beszóltak a toborzók. Hát hogy ne mennének ők is? Az öreg Sárváry megcsókolta nejét, fiait és beállt huszárnak.

— Nem addig van az, édes apám! Én is elég erős vagyok már, én is megyek a csatába, szól a 15 éves Béla gyerek.

— Nem, fiacskám! Te még gyöngy vagy oda, szól Sárváryné és szeretettel ölelte magához Bélát.

— Már, én csak elmegyek édes anyám. A szomszédék Miska fia fiatalabb is, gyöngébb is nálamnál, mégis fölesapott. Ott fogok harcolni az édes apám oldalán és megmutatom annak a németnek, hogy nem anyyám asszony katonája a magyar!

És belecsapott az őrmester tenyerébe.

Sárváry büszke volt a fiára. Egy szót sem szólt, de csillogó szeme tanuskodott büszke örömről.

Sárváryné megindulva áldotta meg vitéz fiát.

— Jól van fiam, hát menj! A haza hív, menj! Kisérjen Isten áldása és oltalma.

Könyezve, de mégis büszkén, hogy ilyen fia van, eresztette a hadi utra férjét és fiát.

— Ne sirj anyám! biztatta Béla. Vissza térünk, ha kiporoltuk a német plundráját.

Másnap korán reggel szekerekre ült az egész ujoncz-sereg és behajtott a városba, hol fegyvert és lovat kaptak.

Sárváryné, miután a huszárok már eltűntek a falu határából, csöndesen haza ballagott. Hisz' nem vitték el mégsem mindenét. Van otthon még egy fia, a szegény pupos Zoltán. Legalább ez itthon maradt. Nem lesz egészen egyedül.

Zoltán ott ült a sarokban és fejét kezére hajtva sirt.

— Mi a bajod, édes fiam, miért sirsz?

— Hej, édes anyám, mégis csak keserű sors ez a nyomorékság! Itthon kell maradnom, nem harcolhatok a hazáért, mint Béla és a többiek.

És újra keservesen zokogásba tört ki.

— Ne sirj, édes jó fiam! Lásd, ha te is elmennél, ki maradna itt velem, ki volna vigasztalóm? Mert ki tudja, vitéz apád és öcséd vissza térnek-e valaha! És most már bizony ő sem tudta könyeit elfojtani.

Lassan teltek a napok. A csatákról kevés hír jutott el a faluba. Nem igen tudták, hogyan áll a hadjárat sora; de mindenki reménykedett, hogy szeretteit győztesen fogja viszontláthatni.

Zoltán is bele törődött lassanként a sorsába, de nem igen hagyta el a ház tájékát; félt szegény, hogy csufolni fogják őt, a nyomorékot, aki semmit sem tehet a haza védelmére.

Egy ködös őszi napon erős lódobogás riasztotta föl a falu lakosait.

— Mi az? Csak nem ellenség tört rá a falura?

Nem, nem. Messziről hallik már a magyar szó, Huszárok ezek!

Epp a Sárváryék háza előtt tágas szabad térség volt, itt állt meg a csapat. Látszott, hogy csak rövid pihenőt akartak tartani, mert a legények le sem szálltak a lovukról.

— Ki ismerős ezen a vidéken? kérde a kapitány harsány hangon. Olyan sűrű a köd, hogy tiz lépésre sem láthatni és a térkép szerint lehetetlen eligazodni.

Egy fiatal vitéz jelentkezett, aki nem volt más, mint Sárváry Béla.

— Jelentem alásan, kapitány ur, én ide való vagyok. Ugy ismerem az egész környéket, mint a tenyeremet.

— Helyes, fiam! Ugy hát ugrass ide mellém a csapat élére és vezess! Mert sietős az utunk nagyon.

— Jézusom! Béla, Béluskám, édes fiam! hallattszott ekkor a házból a Sárváryné hangja.

És a fiatal vitéz nem törődve egyéb semmivel, leugrott a lováról és az édes anyja nyakába borult. A tisztek szó nélkül engedték... hisz mindegyiknek eszébe jutott hogy neki is van jó anyja, szerető testvére!

— Édes fiam! Oh te gyönyörű kis huszárom. Hát az atyád hol van? Az Istenért...

— Ne aggódjon jó anyám! Atyámnak semmi baja. Ő a főcsapatnál van Ujlak környékén, onnan nyomulnak előre. Mi gyors vágatással nagy kanyarodást tettünk, hogy az ellenséget kikémleljük. Rá is bukkantunk és most nagyon sietős az utunk, hogy a folyóhoz érjünk és megszálljuk a hidat, melyen főserégünknek át kell jönnie. Az ellenség nesztét vette a dolognak és nagy csapattal van a nyomunkban. Most az a fő, hogy mi érjünk hamarabb a hidhoz és ott tarthassuk magunkat, míg a főhadunk megérkezik a szemközti irányból. Ha az ellenség ejtené hatalmába a hidat, az nagy baj volna. Azért hát Isten áldja meg, jó anyám, tovább nem vesztegelhetünk!

Még egyszer megölelte anyját és gyorsan lóra kapott.

— Indulj! vezényelt a kapitány.

Az egész csapat vágatva száguldott tovább Ujlak felé, a folyó irányában.

Sárváryné jó ideig nézett utána a huszároknak, kiket a köd mihamar elnyelt. Az ablakból a pupos Zoltán csüggedten nézte a távozó csapatot. Ha ő is ott nyargalhatna! Ha ő is hasznára lehetne hazájának. Milyen nyomorult is így az élete!

Merengésükből ismét erős lódobogás keltette fel őket.

— Talán megint huszárok? Jaj, nem! Ellenség, ellenség!

Az egész falu népe sietve bujt a házakba a gyűlölt ellenség elől.

Ezek is ott állapodtak meg a Sárváryék háza előtt, hol alig fél órával elébb még huszárló toporzékolt.

Egy torzomborz képű vastag ezredes volt a vezérük. Nehézkesen mászott le lováról és a tisztekkal együtt bement a Sárváryék házába.

Minden »adjon Isten« nélkül léptek be a szobába, hol Sárváryné félve állt egy szögletben, Zoltán meg előtte, mint ha megakarná védelmezni anyját.

A tisztek után több kíváncsi ember is besompolygott a szobába, többnyire aggok és asszonyok. Ezek is Sárvárynéhoz húzódtak és remegve várták a történéndöket.

A tisztek asztalhoz ültek.

— Hé, népség, ki itt a házi asszony? kiáltá a vastag ezredes, nyuzva a magyar szót.

— Én vagyok az, ezredes ur, szólt halkán Sárváryné.

— No hát, hozzon nekünk azonnal jó, melegítő bort. Hamar!

— Igenis.

Zoltán szemei villámot szórtak. Szólni akart, hogy mernek az ő anyjával így beszélni? De meggondolta a dolgot. Mit tehet ő szegény pupos síheder ezzel a hatalmas emberrel? Hát inkább elfordult a nevetgélő tisztektől.

Sárváryné elő hozta a kívánt bort.

— Így ni! Hát most mondjátok meg: mikor voltak itt a huszárok? Ne tagadjátok! Mert láttuk künn a friss nyomokat!

— Félóra előtt lehettek itt, felelé Sárváryné.

— Tyüh! Donnerwetter! Hamar lóra, urak! Meg kell őket előzni, mielőtt elérnék a hidat. Még lehet. Csak el ne tévedjünk ebben a nagy ködben! Hé népség! Hamar üljön lóra valaki, aki legrövidebb uton elvezet bennünket a hidhoz.

Mély csönd következett. Zoltán agyában egy gondolat villant meg.

— Én vállalkozom rá, ezredes ur!

— Te? Haha! A pupos! Na de mind-egy. Más ugy sincs a faluban, csak öreg és a pupos. Hamar lóra hát! Gazdag jutalmat kapsz, ha megelőzzük őket.

— Zoltán, az Istenért! kiáltott fel az anyja. Mit teszel? Gondold meg, fiam! Kezére játszod véreidet az ellenségnek. Fiam!

— Ne féljen jó anyám! Tudom én, mit csinálók, sugja Zoltán az anyjának.

— Na, mi lesz már, fiu? Indulj!

— Isten áldja meg, anyám!

Künn lovat adtak a kis pupos alá.

— Csak a legrövidebb uton, fiu! parancsolta az ezredes.

— Igenis, felelé Zoltán bátran. Egy bucsu-csókot intett anyjának és a sereg megindult vágatva, be a sűrű ködbe.

Sárváryné szomoruan aggódva nézett utánuk. Elvitték mindenét: férjét, fiait. Azok vitézül harcznak a magyar seregben; de Zoltán, ó Istenem!... az ellenség kezei között van, csak nem fogja elárulni honát, vérét?! Isten segítsd!

Olyan sejtés fogta el a szegény anyát, hogy soha sem fogja többé viszontlátni Zoltánt.

Zokogva tért vissza az üres házba.

Ez alatt az ellenséges csapat, melyet Zoltán vezetett, letért az országról egy düllő utra.

— Ez a legközelebbi ut, mondá Zoltán. Biztosan megelőzzük a huszárokat.

— Jól van, fiu, csak hamar! De el ne tévedsz az utat, mert akkor golyót kapsz a fejedbe.

— Ne tessék attól félni.

A köd egyre sűrűbb lett, alig lehetett két lépésnyire látni. De a csapat gyorsan vágatott előre.

Egyszerre a távolból trombitaszó hallatszik.

— Aha, már közeledünk, ujjongott a vastag ezredes. Itt van az a kis czirkáló csapat, ezt hamar szét verjük, a hidat elfoglaljuk és megelőzzük a magyar főcsapatot. Nagyon jól van.

— Csak örülj, gondolá a pupos Zoltán, mindjárt nagyot bámulsz. Meglassította a menetet, elgondolkozott. Vissza gondolt

drága anyjára, vitéz apjára, öccsére s egy könnyesepp tolult a szemébe.

A trombitaszó egyre erősebb lett. A tisztek figyelni kezdenek: mi az? Hiszen ez az ő saját táboruk trombita-szava. Összenéztek.

Csak-hamar egy német őrrel találkoznak. A tisztek ijedten bámulnak rá. Most már mindent megértettek. Ki vannak játszva! Zoltán ugyanis kanyargós kerülő utakon vissza vezette az ellenséges csapatot a saját táborába; az irány-változást a nagy ködben nem vehették észre. Szó sem lehet többé róla, hogy az annyira fontos hidhoz hamarabb eljussanak, mint a tulsó oldalról közeledő magyar sereg.

A tisztek toporzékoltak, a vastag ezredes majd megpukkadt mérgében.

— Egy pupos gyerek játszott ki! No, jaj neki! Rögtön hadi-törvényszéket, agyon lövtem!

Zoltán még ott állott mozdulatlanul. Tudta mi következik. Soha sem fogja többé viszont láthatni szüleit, testvérét, életével fogja tettét megfizetni. De legalább nem élt hiába. Ha csak keveset is, de hasznot tett hazájának.

Össze ült a hadi törvényszék és nagyon hamar elkészült az ítéletével. Természetes, hogy halállal köll lakolnia ennek a vakmerő pupos ficzkónak, aki így bolonddá tartotta őket.

— Imádkozzál! rivalt rá a vastag ezredes. Meghalsz! Egy órai idő van, hogy elkészülj a halálra.

— Készen vagyok rá! felelt a pupos hős nyugodtan. Nem sajnálom életemet, mert használtam édes hazámnak. És utolsó sohajjtásom is az lesz: éljen drága szép magyar hazám!

Kezén-lában megkötözve egy sátorba helyezték el, hogy ott készüljön utolsó perczére. Szuronyos katonák őrizték.

A kiszabott óra már végéhez közeledett... egyszerre azonban nagy mozgás támadt a táborban. Dob perdült, trombita szólt, a csapatok sorakoztak. De még rendbe sem álltak, mikor ágyudörgés szólalt meg nem messziről. Nagy lett a zürzavar, a

halálra ítélt kis pupossal nem törődött többé senki.

Egyre hatalmasabb lett az ágyuzás. Mihamar puska-ropogás is követte, javában dult a csata. De nem tartott sokáig. A hidon átkelt magyar sereg meglepte az elleniséget, mely rövid ellenállás után hanyatt-homlok megfutamodott, hátra hagyva egész táborát.

A győztes honvéd-sereg itt rábukkant az otffelejttett rab kis puposra s persze kiszabadította. Hamar kiderült az is, hogyan és miért került ide. A győztes vezér maga elé hívatta és megölelte:

— Tied az érdem és dicsőség, hogy győztünk, bátorlelkű fiu! Méltó fia vagy apádnak.

— — — Ma is él. S aki ismeri, mind szereti és tiszteli a pupos kis hőst.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LIX. köt. 26-dik számában közölt képrejtvény megfejtése:

Ki kövel dob, dobd vissza kenyérrel.

Helyesen fejtették meg: Feichtinger Edith, Szontagh Antonia és Kati, Lengyel Margit és Kálmán, Kövesi Jenő, Friedmann Ernő József, Sárkány Agátka, Wittenberg Juliska, Szent-Iványi Ella és Marianne, Fischer Péter, Naschitz Gyuri, Redlich Gerti, Kohn Gizella, Schödl Ervin, Mikoss Anna, Koós Miczike, Materny Margit és Rózsika, Kain Anna és Pista, Andrányi István, Jákó Margit, Schack Anna és Ella, Kornstein Egon, Kilbinger Zoltán, Soós Jenő Ferencz, Eckstein Paula és Béla, Kramolics József, Kellner testvérek, Csanak Géza, Reisenleitner Mariska, Kis Margit, Sommer Katinka, Máder Hedvig és Emma, Bayer Anti, Kazy Péter, Káldor Pista, Boros Margit, Térfy Marianna, Szilágyi Ernő, Nagy Edith, Farkas Gyula, Fidler Jolánka, Péterfy Vilma, Emma, Mariska, Károly és Dénes, Jakab Dénes, ifj. Muraközy László, Ricska Laczika, Kovács Mariska, Badics Gizella, Pfeifer Mariska és Leonie, Laukó Sári, Győry Sarolta, Sinkovits Clarisse, Vörösmarthy Ilona, Glück Margit, Pap Lilike, Kováts Bella és Géza, Háy Irén és Juliska, Follinus Kornél, Poór Erna, Gulyás testvérek, Somogyi Margit, Hirsch Emma és Sári, Veress Gizike és Józsi, Csia Erzsike, Gyika Alice és Marianne, Matolecsy László, Novák E. (Egészen ird ki a nevedet! F. b.), Szigeti Ilonka, Ranschburg Béla, Gyárfás Erzsike, Komlós Magda.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertes lett *Kornstein Egon, Nagy-Szalontán*. kinek a jutalom-könyvet (»Roszesont Ferke kaland-

jai vizen és szárazon«, elmeséli *Ida néni* számos képpel, díszes angol vászonkötésben, a »*Forgó bácsi könyvtára*« czimű sorozat egyik önálló kötete) a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LIX. köt. 25-ik számában közölt rejtvény megfejtését még beküldték: Szilágyi Ernő, Farkas Gyula, Janny Gizike, Kováts Bella és Géza, Fidler Jolánka, Neumann Szeréna, Hencz Alexandra és Pista, Somogyi Margit.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Még ezen a héten is abban a boldogító zavarban vagyok, hogy szerencse-kívánataitok bősége miatt képtelen vagyok mindegyőtök részére külön-külön, mint ahogy ohajtanám, szóba öltöztetni azokat a jól eső érzelmeket, melyeket a ti hűséges ragaszkodástok bennem ébresztett. Érjétek be, kérlek szeretett apró hiveim, azzal a nagy, nagy öleléssel, mellyel gondolatban mindannyitokat karjaimba zárlak. — **Vincze Tádé.** Dejszen, uj-év napja óta itt Budapesten is fehér világuak van ám. Mint ha valami nagy fegyver-zörej töltené el a levegőt. Az ezer meg ezer korcsolya zaja az, amint egymáshoz verődve azt ujságolják egymásnak: vége a bus-télenységnek, megnyílt a jég-pálya! Ti is csak iríngáljatok kedvetekre. — **Friedmann E. József.** Ezt írod a rejtvényedben: »Három betűm erőben találd = moh.« A mohában hol az erő? Továbbá: »Két betűm a háztetőn látod = ács.« Hát mindig a ház tetején ül az ács? Ugy-e, hogy belátod feladványod hibás voltát. A csiga-rejtvényedet közlöm, ha tisztán és olvasható írásban küldöd be. — **Sárkány Agáta.** Mentül előbb bujjál ki abból a te fehér ágyacskádból, és csak az éjszakai nyugalom végett keresd föl. A kisasszonynak is üzennek, de a nevét a sorai alá tenni elfelejtette. — **Geszner Olgicza.** Örömdönek örülök. — **Richter testv.** Örömdötek legyen tartós és ne hamarosan pusztuljanak el a kedves karácsonyi ajándékok. Ez különösen a piczi Böskének szól. — **Poszlavszky Kálmán.** Hogy együvé kerültünk, reményelem, soká is leszünk együtt. — **Szelepcsényi Kristóf, Ranschburg Béla.** A rejtvények be vannak sorozva s annak idején meg is jelennek. — **Le Chevalier Dénes.** A léghajót Montgolfier nevű francia, nagyszüleidnek ez a híres földije, találta föl 1728-ban. Amit különben az Athenaeum Lexikonából is, vagy bár mely más ismeretek tárából, megérthetsz. — **Gulyás testv.** Roszesont Ferke leg-ujabb mesterkedéseinek kézirata már a rajzművésznél van s mihelyt a képek ki lesznek metszve, néhány hó mulva, lesz módotokban mulatni a vásott s mégis kedves fiunak rugaszkodásain. A »Hardy kapitány gyermekei« cz. elbeszélés az octoberi első számmal indult meg. Az egész oct.-decemberi számokat két koronáért nevedre megküldi a kiadó-hivatal. — *Több levélről a jövő számban.*

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten

